

**EVROPSKE INTEGRACIJE I TRANZICIONA PRAVDA:
RETRIBUTIVNA I RESTORATIVNA PRAVDA**

7. februar 2009.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) za zemlje Zapadnog Balkana razlikuje se od strategije evropskih integracija za zemlje centralne i istočne Evrope, uključujući Rumuniju i Bugarsku, zbog primene dodatnih uslova. Saradnja sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), često ocenjivana kao “uslov svih uslova”, bila je temelj pristupa Evropske unije na Balkanu. Od ustanovljenja SSP 2000. godine, primena haškog uslova dovela je do isporučivanja pojedinih ključnih optuženika za ratne zločine u regionu, iako je nekadašnji general bosanskih Srba Ratko Mladić još uvek u bekstvu. Pored procesa koji se odvijaju u sudnicama MKSJ nacionalni sudovi u regionu započeli su procesuiranje ratnih zločina, i sa i bez pomoći iz Haga. Do koje mere su proliferacija mehanizama retributivne pravde u širem smislu, i uslovljavanje haškog tribunala u užem, promovisali potragu za istinom i pomirenjem u regionu?

Jednodnevni seminar koji organizuju Centre for the Study of Global Governance i Fond za humanitarno pravo pruža kritički osvrt na politiku uslovljavanja EU na Zapadnom Balkanu. U osnovi, on se bazira na kritici tehničke, odozgo vođene i nacionalne prirode ovakve mere. Isporučivanja i suđenja uglavnom nisu pružila mogućnost otvaranja široke javne debate o prošlosti, niti su stvorila potrebu za sveobuhvatnom tranzicionom pravdom; fokus na državne institucije kroz primenu mera tranzicione pravde marginalizovao je civilno društvo i *de facto* izolovao napore civilnog društva u tranzicionoj pravdi od objektivnih ciljeva evropeizacije regiona; najzad, nacionalni pristup pokazao se nedovoljnim za bavljenje regionalnom prirodom ratnih zločina i njihovog nasleđa. U celini, proces evropeizacije bazirane na politici haškog uslovljavanja EU kao ekskluzivne forme tranzicione pravde razotkrio je i postojanje odvojenog puta, tj. odozdo vođenih inicijativa i potreba za tranzicionom pravdom u regionu. U tom smislu, jednodnevna konferencija pružiće kritičku procenu retributivnih strategija tranzicione pravde koje favorizuje Evropska unija, ispitati potrebu restorativnih pristupa tranzicionoj pravdi i neophodnost regionalnog pristupa, uz analiziranje načina na koji se postojećim nedostacima može pristupiti putem nedavno formirane Koalicije za osnivanje regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim povredama ljudskih prava u bivšoj Jugoslaviji (Koalicija za REKOM). Konačno, konferencija ima za cilj da predstavi i prodiskutuje načine kojim restorativni pristupi tranzicionoj pravdi mogu podržati evropske integracije Zapadnog Balkana, kao i da naglasi i identifikuje mogućnosti za institucionalnu podršku Evropske unije jednom sveobuhvatnom prilazu tranzicionoj pravdi u regionu.

Dnevni red:

- 9:00** **Uvodne reči**
Nataša Kandić, Fond za humanitarno pravo
Dr. Vesna Bojičić-Dželilović, Centre for the Study of Global Governance, London School of Economics and Political Science, London
- Balkanski ratovi, Evropske integracije i politika uslovljavanja Haškog tribunala**
Dr. Denisa Kostovicova, Centre for the Study of Global Governance, London School of Economics and Political Science, London
- 9.30-11.15** **Strategije tranzicione pravde Evropske unije: propusti i mogućnosti**
Dr Adam Fagan, Queen Mary, University of London
Dick Oosting, Međunarodni centar za tranzicionu pravdu
Refik Hodžić, predstavnik Sekretarijata Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju u BiH
Florence Hartmann, novinarka
- 11.15-11.45** Pauza
- 11.45-13.15** **Strategije restorativne pravde i njeni učesnici**
Chandra Lekha Sriram, Centar za ljudska prava u sukobima, University of East London School of Law
Stephanie Schwandner-Sievers, Škola za slovenske i istočnoevropske studije, London
Dr. Nebojša Petrović, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu
- 13.15-14.30** Ručak
- 14.30-16.00** **Koalicija za osnivanje REKOM: Korak napred (iz regionalne perspektive)**
Nataša Kandić, Fond za humanitarno pravo, Beograd
Vesna Teršelič, Documenta, Zagreb
Tea Gorjanc-Prelević, Akcija za ljudska prava, Podgorica
Valdete Idrizi, Community Building Mitrovica, Mitrovica/Mitrovicë
- 16.00-16.30** Pauza
- 16.30-18.00** **Regionalna inicijativa za utvrđivanje činjenica: Mogućnost institucionalne podrške Evropske unije**
Thomas Gnocchi, Delegacija Evropske Komisije u Srbiji
Merdijana Sadović, Institut za izveštavanje o ratu i miru
Iavor Rangelov, Centre for the Study of Global Governance, London School of Economics and Political Science, London